

Ingediend via www.internetconsultatie.nl
Ministerie van Justitie en Veiligheid
t.a.v. mevrouw mr. A. Broekers-Knol

Den Haag, 18 augustus 2020

dossiernummer: [REDACTED]

uw kenmerk: [REDACTED]

telefoonnummer: [REDACTED]

e-mail: [REDACTED]

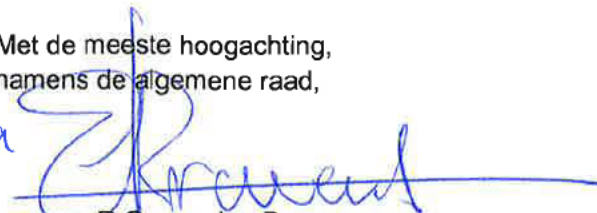
Betreft: Wetsvoorstel evenredigheidstoets Rijkswet op het Nederlandschap

Geachte staatssecretaris,

Bij brief van 3 juli 2020 heeft u de Nederlandse orde van advocaten (NOvA) ter consultatie voorgelegd het Wetsvoorstel evenredigheidstoets Rijkswet op het Nederlandschap. De NOvA voldoet graag aan uw verzoek en heeft zijn adviescommissie vreemdelingenrecht gevraagd te adviseren.

Bijgaand stuur ik u het advies van de adviescommissie. De algemene raad sluit zich aan bij de overwegingen van de adviescommissie en verzoekt u deze bij de verdere uitwerking te betrekken.

Met de meeste hoogachting,
namens de algemene raad,

1/a

mw. mr. R.G. van den Berg
algemeen secretaris

bijlage: advies van de adviescommissie vreemdelingenrecht

Bezoekadres
Neuhuyskade 94
2596 XM Den Haag

[REDACTED]

Postadres
Postbus 30851
2500 GW Den Haag

ADVIES

Van: adviescommissie vreemdelingenrecht
Datum: 18 augustus 2020
Betreft: Advies conceptvoorstel wijziging Rijkswet op het Nederlanderschap (RWN)

SAMENVATTING**Voorstel**

Het voorstel omvat 2 onderdelen:

- 1) Introductie van een nieuwe optiemogelijkheid in artikel 6, eerste lid aanhef en onder p RWN. Deze nieuwe mogelijkheid voor het verkrijgen van het Nederlanderschap is voor de vreemdeling die het Nederlanderschap van rechtswege heeft verloren, indien met dat verlies het Unieburgerschap verloren ging en op dat moment redelijkerwijs voorzienbaar was dat dit tot onevenredige gevolgen uit het oogpunt van het Unierecht zou leiden. De herkrijging geschiedt met terugwerkende kracht tot het moment waarop het Nederlanderschap verloren ging.
- 2) De termijn in artikel 15, eerste lid aanhef en onder c RWN wordt verlengd van 10 jaren naar 13 jaren.

Advies*Ad 1: de nieuwe optiemogelijkheid*

De NOvA vindt het positief dat deze nieuwe optiemogelijkheid tot herkrijging van het Nederlanderschap in de RWN wordt geïntroduceerd. De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid was hiertoe ook genoodzaakt gezien de uitspraken van het HvJEU van 12 maart 2019¹ en van de ABRvS van 12 februari 2020². Op basis van deze uitspraken moest de Nederlandse staat immers een Unierechtelijke evenredigheidstoets invoeren, inhoudende dat per individueel geval wordt getoetst of het verlies van nationaliteit, indien dit leidt tot verlies van het Unieburgerschap, in overeenstemming is met het door het Unierecht erkende evenredigheidsbeginsel. In geval van gebleken onevenredigheid moet de verloren nationaliteit, en daarmee het Unieburgerschap, met terugwerkende kracht kunnen worden herkregen. De NOvA vindt het ook positief dat een beroep op het nieuwe optierecht openstaat voor eenieder wier Nederlanderschap van rechtswege is verloren na 1 november 1993.

Qua inhoud en omvang van deze evenredigheidstoets heeft de NOvA wel de nodige adviezen.

1. Hoewel uit de Memorie van Toelichting volgt dat de belangen die betrokken moeten worden bij het burgerschap van de Unie gerelateerde rechten niet limitatief zijn, wijst de NOvA erop dat één van deze belangen ook moet zijn of een persoon nog langer consulaire bescherming op grond van artikel 20, lid 2, onder c), VWEU kan genieten. Het HvJEU noemt dit belang expliciet.³ De ABRvS laat dit in haar uitspraak d.d. 12 februari 2020 onbenoemd en het belang wordt evenmin genoemd in de Memorie van Toelichting. De NOvA adviseert daarom ook dit belang op te nemen in de Memorie van Toelichting.

¹ HvJEU 12 maart 2019, ECLI:EU:C:2019:189 (Tjebbes)

² ABRvS 12 februari 2020, ECLI:NL:2020:423

³ HvJEU 12 maart 2019, ECLI:EU:C:2019:189 (Tjebbes), rechtsoverweging 46.

2. De NOvA adviseert voorts om in het beleid op te nemen dat bij de belangenafweging in het kader van de evenredigheidstoets, ook wordt betrokken, het aspect van bescherming van gewekt vertrouwen en de, in het verleden, slechte informatievoorziening vanuit de overheid over het van rechtswege verliezen van de Nederlandse nationaliteit wegens langdurig verblijf buiten de EU.

Zoals emeritus professor Gerard-René de Groot namelijk terecht stelt:

*'Volgens het tot 1 april 2003 geldende Nederlandse nationaliteitsrecht kon een in Nederland geboren persoon het Nederlanderschap niet verliezen wegens tienjarig hoofdverblijf buiten Nederland en de Europese Unie. Het is bekend dat zeer vele betrokkenen niet op de hoogte waren gesteld van de wijziging van hun nationaliteitsrechtelijke rechtspositie.'*⁴

3. De NOvA adviseert om bij de toetsing inzake de redelijk voorzienbare gevolgen van het verlies van het Unieburgerschap met name rekening te houden met de belangen van minderjarigen en jong volwassenen, waarvan het redelijkerwijs aannemelijk en voorzienbaar is dat zij op (korte) termijn in de Europese Unie willen gaan studeren of werken. Zij hebben daarom groot belang bij het herkrijgen van een Nederlandse nationaliteit. Daarnaast kan hen niet worden verweten dat zij, als gevolg van het gedrag van hun ouder(s), eveneens van rechtswege het Nederlanderschap hebben verloren.
4. De NOvA adviseert om de evenredigheidstoets niet alleen te beperken tot Unierechtelijke gevolgen, maar ook te toetsen aan andere (nationale) gevolgen en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Uit de jurisprudentie⁵ volgt dat de evenredigheid moet worden betrokken bij de intrekking van het Nederlanderschap. Het is dan onverklaarbaar waarom de nationale evenredigheidstoets buiten toepassing blijft bij het van rechtswege verliezen van de Nederlandse nationaliteit. Het gaat dan bijvoorbeeld om mensen die nog een aantoonbare band met Nederland hebben, of die niet verwijtbaar te laat een nieuw Nederlands paspoort of identiteitsdocument hebben aangevraagd.

Ad 2: Verlenging verliestermin

De NOvA adviseert dat de verliestermin, die in onderhavig wetsvoorstel wordt gesteld op 13 jaar, wordt verlengd tot en met 15 jaar. Voor wat betreft de onderbouwing wordt verwezen naar pagina 4 van het concept van de Memorie van Toelichting waarin staat vermeld:

"Bij de inwerkingtreding van het huidige artikel 15, eerste lid, aanhef en onder c, RWN is bij het bepalen van de termijn voor verlies verwezen naar de destijds geldende geldigheidsduur van een paspoort. Daarover is toentertijd opgemerkt:

"Aan de hand van de datum van afgifte van het paspoort kan voor betrokkene geen twijfel bestaan over het moment van verlies. Een Nederlands paspoort verliest zijn geldigheid na 5 jaar. Zelfs als na beëindiging van deze geldigheidsduur onduidelijkheid zou bestaan over het Nederlanderschap van de houder van het paspoort, mag er van worden uitgegaan dat die onduidelijkheid binnen de resterende termijn van 5 jaar opgelost kan worden."

⁴ Annotatie bij de uitspraak ABRvS 12 februari 2020, ECLI:NL:2020:423

⁵ ABRvS 24 april 2019, 201806509/1/V6, ECLI:NL:RVS:2019:1318 en ABRvS 17 april 2019, 201806107/1/V6, JV 2019/117 nt G.R. de Groot, ECLI:NL:RVS:2019:990

Nu er in eerste instantie een termijn gold van 5 jaar na afloop van de geldigheid van het Nederlandse paspoort, is onduidelijk waarom bij een inmiddels van toepassing zijnde geldigheidsduur van het paspoort van 10 jaar, gekozen is voor een termijn van 3 jaar na afloop van de geldigheid van het paspoort. Het ligt dan ook voor de hand om deze ruimte van 5 jaar te behouden, zodat de verliestertermijn op 15 jaar wordt gesteld.

Conclusie

De NOvA is in beginsel positief. Echter, qua inhoud en omvang van de (Unierechtelijke) evenredigheidstoets heeft de NOvA de volgende aanbevelingen:

- het niet langer kunnen genieten van consulaire bescherming betrekken bij deze toetsing;
- de bescherming van gewekt vertrouwen en slechte informatievoorziening betrekken bij deze toetsing;
- expliciet aandacht besteden aan de redelijk voorzienbare gevolgen voor minderjarigen en jong volwassenen ten aanzien van hun verlies van het Unieburgerschap, en
- tevens toetsen aan het nationale evenredigheidsbeginsel en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Tot slot stelt de NOvA voor de verliestertermijn in artikel 15, eerste lid aanhef en onder c RWN te verlengen naar 15 jaar in plaats van 13 jaar.